

Popularnonaukowe streszczenie projektu

Wydawać się może, że jeżeli zobowiązanie podatkowe powstaje zawsze na podstawie przepisów prawa podatkowego, to jego umorzenie także powinno nastąpić zawsze na podstawie przepisów prawa podatkowego. W rzeczywistości umorzenie zobowiązań podatkowych może nastąpić na podstawie przepisów zdecydowanie odmiennych od prawa podatkowego, takich jak Prawo upadłościowe lub Prawo restrukturyzacyjne.

Rozwiązanie takie prowadzi do sytuacji, w której umorzenie zobowiązań podatkowych może być dokonane na podstawie wręcz palety różnorodnych instytucji, zaczynając od rozporządzenia Ministra Finansów, kończąc na układzie zawartym przed sądem powszechnym, nawet wbrew woli organu podatkowego. Dotychczas umorzenie zobowiązań podatkowych było analizowane zazwyczaj wyłącznie w zakresie regulacji Ordynacji Podatkowej, pomijając pozostałe instytucje. Różnorodność tych rozwiązań pozwala postawić sobie pytanie o wzajemną zgodność pomiędzy tymi instytucjami.

Wątpliwości może wzbudzać także sam zakres ewentualnego umorzenia zobowiązań podatkowych. Zgodnie z obowiązującą Ordynacją Podatkową zobowiązania podatkowe można umorzyć, jeżeli przemawia za tym interes publiczny lub ważny interes podatnika. Ponadto organ może skorzystać z uznania administracyjnego i nie umorzyć zobowiązania, nawet jeżeli przemawia za tym interes publiczny lub ważny interes podatnika. Działanie takie w demokratycznym państwie prawa wydaje się szczególnie wątpliwe w świetle art. 217 Konstytucji RP. Zgodnie z tym przepisem to Parlament RP powinien kształtować wysokość zobowiązań podatkowych w Polsce, nie zaś organ podatkowy umarżając *ad hoc* zobowiązania podatkowe. Dlatego warto przeanalizować konstytucyjność polskich przepisów o umorzeniu zobowiązań podatkowych oraz ich celowość.

Dokonując odpowiedzi na postawione pytania warto przeanalizować przepisy prawa innych krajów. Zmiana perspektywy umożliwi lepiej zrozumieć krajowe instytucje i zobaczyć nowe rozwiązania prawne. Szczególnie warto przeanalizować przepisy prawa krajów sąsiednich, jak np. Niemcy albo Republika Czeska. Ważnym uzupełnieniem analizy porównawczej będą przepisy prawa angielskiego opartego na *common law*, istotnie różnego od polskiego prawa.

Przepisy wymienionych krajów istotnie różnią się w kwestii możliwości umorzenia zobowiązań podatkowych. W Republice Czeskiej występuje tendencja do ograniczenia możliwości umorzenia zobowiązań podatkowych. W przeciwnym kierunku zmierza prawo angielskie rozszerzając możliwość umorzenia zobowiązań podatkowych. Osobnym zjawiskiem jest dynamiczny rozwój upadłości konsumenckiej we wszystkich wymienionych krajach.

Proponowane badania nie tylko uzupełnią dorobek naukowy, ale będą pomocne w dalszym rozwoju prawa upadłościowego. Dotychczas rozwijane, przede wszystkim przez przedstawicieli prawa prywatnego prawo upadłościowe wymaga spojrzenia podatkowego. Zobowiązania podatkowe są istotną częścią wierzytelności upadłego. Dlatego przedstawiona problematyka ma istotny wpływ nie tylko na wysokość zobowiązań podatkowych, ale także na funkcjonowanie gospodarki.